

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасників.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

Апельханс Олена Леонідівна,
з. пр. осв. України, доктор медичних наук,
професор, професор кафедри нормальної
та патологічної клінічної анатомії

Литвиненко Маріанна Валеріївна,
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри нормальної
та патологічної клінічної анатомії

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН МОРФОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

Одеський національний медичний університет

Потреба в підготовці майбутніх медичних фахівців ніколи не була настільки цілеспрямованою, як зараз, в умовах глобальної надзвичайної ситуації [1]. Пандемія COVID-19, повномасштабні військові дії у країні, як наслідок — значна кількість важкохворих, травмованих та поранених, вимагають застосування нових принципів та практик у медицині, і, відповідно, трансформації медичної освіти.

На даний час питання дистанційного навчання здобувачів медичних закладів вищої освіти (ЗВО) є надзвичайно актуальним в Україні, отже, повне або часткове дистанційне навчання було вимушені впроваджено у зв'язку з війною. Вочевидь, пандемія COVID-19 стала каталізатором нової «онлайн-ери» в медичній освіті [2] та змусила всіх освітян адаптуватися та перелаштувати свою роботу на дистанційний режим. Втім, війна в Україні привнесла нові виклики — руйнування вищих навчальних закладів, вимушено переселені здобувачі вищої освіти та викладачі, які навчаються і працюють у нових для себе ЗВО по всій Україні та за її межами, “випадання” з освітнього процесу через повітряні тривоги, бойові дії та інші причини, безпосередньо пов'язані з війною.

Освітній процес в медичному ЗВО завжди відрізнявся за своєю специфікою, адже він поєднує теоретичну складову та засвоєння практичних навичок. «Патоморфологія», «Клінічна анатомія» та «Секційно-біопсійний курс» відносяться саме до таких клінічних дисциплін. За умов сталого навчального процесу, згідно навчальної програми, це забезпечу-

ється присутністю здобувачів під час патологоанатомічних розтинів тру-пів, мікроскопічним та макроскопічним діагностуванням патологічних станів в органах і тканинах. Саме в такий спосіб здобувач вищої освіти має змогу практично застосувати знання за темами до конкретного випадку.

Одним із засобів інформаційно-комунікаційних технологій, що відповідає умовам мобільного навчання, є система Moodle (Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment) — модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яке є вільно розповсюджуваною системою управління навчальним контентом [3]. Це відкрита онлайн-платформа для доступу здобувачів вищої освіти до інформаційних ресурсів, проведення моніторингу якості засвоєння знань. Система управління навчальним контентом Moodle, запроваджена ще до COVID-19 з метою оптимізації підготовки здобувачів освіти, надає викладачам широкі можливості. Переваги платформи — це необмежений у часі доступ до матеріалів платформи та системи моніторингу, а саме — контроль успішності виконання тестових завдань з дисциплін, можливість автоматичної їх перевірки.

В Одеському національному медичному університеті (ОНМедУ) функціонує система електронного тестування та електронного журналу в системі Moodle. Тестовий контроль з рішенням тестів в Moodle проводиться з відповідною фіксацією результату його складання. Також здобувачі вищої освіти мають можливість підготуватися до складання ліцензійних іспитів КРОК. Дистанційне навчання в ОНМедУ також проводиться на онлайн-відеоплатформі Microsoft Teams, в якій зустріч не обмежена у часі та кількості учасників. Лекційний матеріал та практичні заняття проводяться з використанням демонстрації презентацій та відеоматеріалів, створених у програмі PowerPoint. Також, за допомогою платформи Microsoft Teams на кафедрі нормальної та патологічної клінічної анатомії проводяться регулярні засідання студентського гуртка з дисциплін «Патоморфологія» та «Клінічна анатомія», де здобувачі вищої освіти виступають з актуальними докладами, доповідають результати власних дослідницьких робіт. На практичних онлайн-заняттях, викладачі застосовують традиційні методи, наприклад, усне опитування, у вигляді формулювання запитань та оригінальних завдань. При складанні практичних навичок з клінічних дисциплін морфологічного напрямку відбувається опанування здобувачем вищої освіти знань та формування елементів професійних компетентно-

стей в галузі патоморфології, та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Дистанційне навчання, за умови відсутності живого контакту викладача зі здобувачем вищої освіти, потребує активізації пізнавальної діяльності останніх. З цією метою викладачі кафедри застосовують інтерактивні методи та методи активного навчання: метод кейсів, аналіз ситуаційних завдань. Кейси клінічних патоморфологічних завдань необхідні для моделювання клінічних ситуацій, наближених до реальних, у практичній медицині. Ситуаційні та клінічні задачі ілюстровані фотографіями мікро-та макропрепаратів музею кафедри, що забезпечує візуалізацію того, чи іншого патологічного стану у пацієнта, або померлого. Також на кафедрі є можливість проводити дистанційні консультації з викладачами та лікарями-патологоанатомами інших навчальних закладів та патоморфологічних лабораторій, обговорювати патологоанатомічні діагнози в операційному, біопсійному та аутопсійному матеріалах з подальшою демонстрацією слайдів та поясненням діагнозів здобувачам вищої освіти. Застосування платформи Microsoft Teams забезпечує чітку взаємодію між здобувачем вищої освіти та викладачем, потребує високої фахової компетентності викладачів з метою якісного забезпечення представлених матеріалів на ресурс. Усі навчально-методичні матеріали (власні лекційні та відеоматеріали, текстові та презентаційні матеріали, кейси тестових завдань, ситуаційні та клінічні завдання, методичні рекомендації до практичних занять, самостійної роботи, силабуси та робочі програми з освітніх компонент) розташовані на сайті університету info.odnu.edu.ua, та постійно поновлюються.

Таким чином, дистанційне навчання є важливою складовою у глобальному освітньому процесі. Поєднання комплексу освітніх та інформаційно-комунікаційних цифрових технологій дає можливість ефективно реалізувати процес якісного дистанційного навчання і забезпечити безперервність освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях та умовах воєнного стану. Завдяки запровадженню дистанційної форми навчання іноземні та внутрішньопереміщені здобувачі освіти мають можливість долучитися до навчання на відстані, як у власних закладах освіти, так і в закладах освіти за тимчасовим місцем проживання [4]. Отже, зараз ми повинні перебудувати медичну освіту до закінчення пандемії та завершення війни для збереження кадрового потенціалу, зв'язку зі здобувачами вищої освіти і підтримки якості освітнього процесу.

Список літератури

1. Rose S. Medical Student Education in the Time of COVID-19. *JAMA*. 2020. 323, 21–31. pmid:32232420
2. Stoehr F., Müller L. & Brady A. How COVID-19 kick-started online learning in medical education. The DigiMed study. *PLoS ONE*, 2021. 16(9). DOI 10.1371/journal.pone.0257394.
3. Korda M. M., Shulhai A. H., Mashtalir A. I. & Chornomydz A. V. (2021). Dystantsiine navchannia — vymushenyi zakhid chy vymoha chasu (na prykladi Ternopil'skoho natsionalnoho medychnoho universytetu imeni I. Ya. Horbachevskoho MOZ Ukrainy)? [Distance learning — a forced measure or a requirement of the time (on the example of I. Ya. Horbachevsky Ternopil National Medical University Ministry of Health of Ukraine)?]. *Aktualni pytannia vyshchoi medychnoi (farmatsevtichnoi) osvity: vyklyky sohodennia ta perspektyvy yikh vyrishennia: materialy XVIII Vseukr. nauk.-prakt. konf. v onlain-rezhymi za dopomohoiu systemy microsoft teams (Ternopil, 20–21 trav. 2021 r.) — Current issues of higher medical (pharmaceutical) education: today's challenges and prospects for their solution: materials of XVIII All-Ukrainian. science and practice conf. in online mode using the Microsoft Teams system (Ternopil, May 20–21, 2021)*. Ternopil : TNMU [in Ukrainian]
4. Ферфецька К., Піц Л., Стефанюк Є. Використання технологій дистанційного навчання у медичних закладах освіти Буковини в умовах сьогодення. *Медична освіта*. 2022. № 2. С. 45–50.

ЗМІСТ

Розділ 1. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ТА ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	3
Абизова Лариса Віталіївна, Дубініна Віра Олександрівна ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ПАРАДИГМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	3
Анненкова Ірина Петрівна СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «МОНІТОРИНГ» ТА «ОЦІНЮВАННЯ» У ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	7
Антоненко Петро Борисович, Рожковський Ярослав Володимирович, Антоненко Катерина Олексіївна ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	9
Антонова Наталя Анатоліївна, Чеботарьова Світлана Олегівна, Анцут Ольга Андроніківна ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ ТА ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ» ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «МЕДИЦИНА»	11
Анчев Анатолій Степанович РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	13
Аппельханс Олена Леонідівна, Литвиненко Маріанна Валеріївна ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН МОРФОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ ЗА УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ	17